

**МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ГРЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри
31 серпня 2021 № 1

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НДЗПІ.1.1 МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Освітньо-професійна програма «**Мова та література (новогрецька), Переклад (новогрецька)**»
спеціальність 035 Філологія
факультет грецької філології та перекладу

2021 – 2022 рік

Робоча програма з курсу «Методологія та організація наукових досліджень» для студентів ОП «Мова та література (новогрецька)», «Переклад (новогрецька)» I курсу ОС «Магістр» за спеціальністю 035«Філологія

Розробник:

Жарікова Юлія Валентинівна, к.філол.н., доцент кафедри грецької філології та перекладу

©МДУ, 2021 рік

© Жарікова Ю.В., 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 – гуманітарні науки (шифр і назва)	Нормативна	
	_____ (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 035 Філологія ОП «Мова і література (новогрецька)», «Переклад (новогрецька)»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: скласти список літератури за формою ДАК		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	8 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		8 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		74 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання: 5 год.	Індивідуальні завдання: 5 год.
		Вид контролю: залік	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 16 / 74 год.

для заочної форми навчання – 8 / 82 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розвинути наукове мислення студентів і дати змогу зробити самостійне дослідження з проблеми, що повстала перед студентом під час науково-дослідної навчальної практики.

Завдання: ознайомити студентів з основними термінологічними поняттями у сфері наукової діяльності задля формування термінологічного апарату; пояснити принципи організації діяльності по проведенню наукового дослідження; висвітлити поширені методи проведення наукових досліджень з урахуванням поділу наук на соціально-економічні й гуманітарні та природничо-технічні; навести приклади проведення наукових досліджень у сфері філології.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – нормативна з циклу дисциплін загальної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни – опанування знаннями та навичками з дисципліни «Основи наукових досліджень».

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Загальні компетентності:

K3-1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

K3-2 Здатність бути критичним і самокритичним.

K3-3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

K3-4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

K3-7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

K3-9 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

K3-10 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

КП-1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

КП-3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

КП-4 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

КП-5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

КП-7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання:

РН 2 Упевнено володіти державною та іноземними (новогрецька, англійська) мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

РН 3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

РН 4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

РН 7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

РН 8 Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

РН 9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

РН 11 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

РН 12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

РН 13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

РН 15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

РН 16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

РН 17 Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет і сутність науки.

Тема 1. Предмет і сутність науки та її головна функція.

Предмет і сутність науки та її головна функція. Поняття, цілі і функції науки. Структурні елементи науки, їх характеристика. Наукознавство як система знань. Проблеми класифікації науки та місце посеред них філології. Основні риси науковця. Особливості розумової праці.

Тема 2. Наукове дослідження.

Наукове дослідження. Поняття організації і технології наукового дослідження. Вибір напрямку, проблеми та вимоги до теми наукового дослідження. Планування науково-дослідної роботи. Основні результати наукових досліджень. Наукова комунікація. Наукова школа.

Тема 3. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.

Пошук, накопичення та обробка наукової інформації. Методи пошуку і збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація. Організація роботи з науковою літературою. Науковий факт та його властивості.

Тема 4. Науково-дослідницька діяльність студентів.

Науково-дослідницька діяльність студентів. Проведення дослідження та його етапи. Оформлення наукових робіт.

Змістовий модуль 2. Вихідні поняття методології й методики наукових досліджень.

Тема 1. Методологія теоретичних досліджень.

Методологія теоретичних досліджень. Методологія у мовознавстві. Фундаментальна (філософська) методологія. Конкретнонаукова методологія.

Тема 2. Поняття наукового методу та його основні характеристики.

Системне застосування методів дослідження. Загальнонаукові методики дослідження. Методи літературознавства. Методи педагогіки.

Тема 3. Сучасні лінгвістичні методи.

Метод лінгвістичної географії. Прийоми в описовому методі. Прийоми у порівняльно-історичному методі. Мовна типологія і мовні універсалиї. Соціолінгвістичні і психолінгвістичні методи. Методики структурного методу: дистрибутивний аналіз, безпосередніх складників, трансформаційний і компонентний аналіз. Математичні методи у мовознавстві.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Предмет і сутність науки.													
Тема 1. Предмет і сутність науки та її головна функція.	8	2			2	10	10	1			2	10	
Тема 2. Наукове дослідження.	10	2	2		2	8	10		2		2	10	
Тема 3. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.	10	2	2		2	8	10	1			2	10	
Тема 4. Науково-дослідницька діяльність студентів.	10	2	2		2	6	10				2	10	
Разом за змістовим модулем 1	38	8	6		8	22	40	2	2		8	40	
Змістовий модуль 2. Вихідні поняття методології й методики наукових досліджень.													
Тема 1. Методологія теоретичних досліджень.	8	4			2	8	10	1			2	8	
Тема 2. Поняття наукового методу та його основні характеристики.	10	4	2		2	8	10	1	2		2	8	
Тема 3. Сучасні лінгвістичні методи.	10	4	2		2	8	6	2			2	10	
Разом за змістовим модулем 2	28	12	4		6	24	26	4	2		6	26	
Усього годин	66	20	10		14	46	66	6			14		
Модуль 2													
ІНДЗ	6		-	-	6	-	6		-	-	6		
Усього годин	90	20	10		14	46	90	6	4		14	66	

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація наук. Наука в Україні. Зв'язок мовознавства й літературознавства з іншими науками.	1
2	Отримання та аналіз первинної інформації. Сучасні технології опрацювання інформації. Форми обміну науковою інформацією.	1
3	Методологія теоретичних досліджень. Методологія у мовознавстві. Фундаментальна (філософська) методологія. Конкретнонаукова методологія.	2

4	Наукова рецензія. Науковий відгук. Доповідь на захисті, доповідь на конференції. Спілкування з науковим керівником.	2
5	Системне застосування методів дослідження. Загальнонаукові методики дослідження. Методи літературознавства. Методи педагогіки. Методи мовознавства.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і сутність науки та її головна функція. Поняття, цілі і функції науки. Структурні елементи науки, їх характеристика. Наукознавство як система знань. Проблеми класифікації науки та місце посеред них філології.	9
2	Пошук, накопичення та обробка наукової інформації. Методи пошуку і збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація. Організація роботи з науковою літературою.	10
3	Науково-дослідницька діяльність студентів. Проведення дослідження та його етапи. Оформлення наукових робіт.	10
4	Психологія і технологія наукової творчості.	10
5	Представлення результатів наукової-дослідної діяльності. Наукова публікація. Робота над публікаціями. Відгук наукового керівника на публікацію.	10
6	Складання термінологічного словника.	10
	Разом	59

7. Індивідуальні завдання

1. Напишіть наукову рецензію та науковий відгук на запропоновані автореферати дисертацій.
2. Складіть список літератури за формою ВАК з наступних дисциплін (кількість позицій – не менше 30): діалектологія новогрецької мови, прикладна лінгвістика, загальне мовознавство, соціолінгвістика, порівняльно-типологічне мовознавство, теорія та практика перекладу.
3. Проаналізуйте сучасні методи дослідження з наукової тематики Вашої магістерської дисертації (на прикладі 5-7 авторефератів дисертацій).

8 Методи навчання

- демонстрація,
- пояснення,
- конспектування,
- робота в Інтернет,

9. Критерії оцінювання відповідей студентів

Низький рівень (незадовільно)

Знання: студент слабо володіє теоретичним матеріалом, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчально-наукової літератури: не володіє термінологією, помиляється у процесі формування визначень, не може навести приклади.

Уміння: відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей.

Достатній рівень (задовільно)

Знання: студент має фрагментарний, та не завжди усвідомлений характер засвоєної інформації; наводить приклади з лекцій та підручників, не застосовує знання у нових умовах; у процесі коментування спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи.

Уміння: виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні недоліки.

Середній рівень (добре)

Знання: студент володіє основним теоретичним матеріалом: знання засвідчують оволодіння основною навчально-науковою літературою, але не виявляють ознайомлення з додатковою літературою; демонструє широку лінгвістичну компетенцію, але не завжди її достатньо для пояснення причинно-наслідкових зв'язків у мовній системі.

Уміння: виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає мовленнєві помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгвістичних закономірностей; аналізує мовні явища, припускаючись поодиноких помилок.

Високий рівень (відмінно)

Знання: студент виявляє глибокі знання мовної системи, усвідомлено їх застосовує під час коментування, пояснення мовних явищ та фактів; з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки у виявленні мовних закономірностей та законів; самостійно здобуває знання, опрацьовуючи основну і додаткову літературу; використовує знання під час розв'язання пізнавальних завдань.

Уміння: виконує вправи найвищої складності, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, подає поширені коментарі до лінгвістичних явищ, не припускаючись помилок; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення мовних фактів і закономірностей.

В оцінюванні відповідей студентів беруться до уваги такі критерії:

1. Осмислене, повне (відповідно до програми курсу) висвітлення сутності двох теоретичних питань.
2. Наявність прикладів (ілюстрацій) до названих положень, визначень.
3. Безпомилкове (відповідно до вимог) виконання практичного завдання.
4. Дотримання в усному мовленні норм літературної мови.

10. Засоби контролю

- поточне тестування,
- оцінка за проект,
- усне опитування,

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
10	15	15	15	15	15	15	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендована література

Базова

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підруч. для студ. екон. спец, вузів / М.Г. Білуха. — К.: Вища шк., 1997. — 271 с.
2. Добров Г.М. Наука о науке / Г.М. Добров; Отв. ред. Н.В. Новиков. — 3-е изд., доп. и перераб. — К.: Наук, думка, 1998. — 304 с.
3. Довідник здобувача наукового ступеня: Зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук, кадрів вищої кваліфікації / Упоряд. Ю.І. Цеков; Переднє слово Р.В. Бойка. — К.: Ред. "Бюл. ВАК України", 1999. — 64 с.
4. Здобувачу наукового ступеня: Метод, рекомендації / Упоряд. С.В. Сьомій. — К.: МАУП, 2002. — 184 с.
5. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. — Введ. 01.07.98. — К.: Держстандарт України, 1998. — 16 с.
6. Кочетов А.И. Культура педагогического исследования / А.И. Кочетов. — 2-е изд., испр. и доп. — Мн.: Ред. журн. "Адукацыя і выхаваніе", 1996. — 312 с. 12. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. — К.: Кондор, 2003. — 192 с.
7. Кузин Ф.А. Кандидатская диссертация: Методика написання, правила оформлення и порядок защиты: Практ. пособие для аспирантов и соискателей учен. степени / Ф.А. Кузин. — М.: Ось-89, 1997. — 208 с.
8. Кузин Ф.А. Магистерская диссертация: Методика написання, правила оформлення и порядок защиты: Практ. пособие для студ.-магистрантов / Ф.А. Кузин. — М.: Ось-89, 1997. — 304 с.
9. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підруч. / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарченко. — 3-тє вид., стер. — К.: Знання-Прес, 2003. — 295 с.

Допоміжна

1. Кушнарченко Н.М. Наукова обробка документів: Підруч. / Н.М. Кушнарченко, В.К. Удалова. — К.: Вікар, 2003. — 328 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
2. Лудченко А.А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / А.А. Лудченко, Я.А. Лудченко, Т.А. Примак; Под ред. А.А. Лудченко. — К.: О-во "Знання", КОО, 2000. — 114 с.
3. Методические рекомендации по работе над кандидатской диссертацией по техническим наукам для соискателей ученых степеней и аспирантов всех форм подготовки / Сост.: А.Т. Ашерев, А.И. Губинский. — Х.: ХЗПИ. 1998. — 64 с.
4. Методологические вопросы науковедения / Под ред. В.И. Оноприенко. — К.: УкрИНТЭИ, 2001. — 323 с.
5. Мороз І.В.. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту / І.В. Мороз. — К., 1997. — 56 с
6. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. — К., 2003. — 116 с

16. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: Метод, поради / Авт.-упоряд. Л.А. Пономаренко. — К.: Ред. "Бюл. ВАК України", 1999. — 80 с.

16. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень
Освітня програма	Філологія. Переклад (новогрецька)
Рівень вищої освіти	Магістр
Кафедра, яка здійснює викладання	Грецької філології та перекладу
Викладач ПІБ, посада	Жарікова Юлія Валентинівна, доцент
Електронна адреса викладача	y.zharikova@mdu.com.ua
Консультації (дата, час, можливості он-лайн консультування)	Протягом I семестру за графіком, затвердженим КГФП
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	
Компетентності та програмні результати навчання	Компетентності: КЗ-1, КЗ-2, КЗ-3, КЗ-4, КЗ-7, КЗ-9, КЗ-10 КП-1, КП-3, КП-4, КП-5, КП-7 Програмні результати навчання: РН 2 РН 3 РН 4 РН 7 РН 8 РН 9 РН 11 РН 12 РН 13 РН 15 РН 16 РН 17

В.о. завідувача кафедри

Юлія ЛАБЕЦЬКА

Гарант ОП

Оксана НОВИЦЬКА